

Чиж К. В.,
студентка VI-го курсу, спеціальність «Облік і оподаткування»,
науковий керівник:
д.е.н., доцент Зоріна О.А.,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

На ефективність діяльності суб'єктів малого підприємництва впливають не лише внутрішні фактори (політика керівництва, наявність фінансових ресурсів тощо), а й зовнішні, вчасності – умови оподаткування, що існують в країні. Прийнята спрощена система оподаткування має низку недоліків: зафіксований рівень граничного обсягу для першої та другої групи, при прив'язці ставки єдиного податку до мінімальної заробітної плати тобто обсяг буде лишатися незмінним, а сума податку збільшуватися; великим є перелік обмежень за видами діяльності; обмеження у виборі контрагентів у другої групи, які не мають права надавати послуги платникам податків, що працюють на загальній системі оподаткування.

Питанням розвитку економічного аналізу, як окремої складової обліково-аналітичного забезпечення приділяють увагу провідні вітчизняні та зарубіжні вчені: О.Я. Базилінська [1], Т. А. Гоголь [2], О.В. Коновалова [3], В. М. Мельник [4], В. П. Пантелеев [5], М. Г. Пивоваров [4], В.О. Шевчук [5]. Наявність значних наукових напрацювань підтверджує актуальність питань формування аналітичного забезпечення управління підприємством на фоні потреб забезпечення стійкого розвитку суб'єктів господарювання. Однак питанням аналітичного забезпечення підприємств малого бізнесу та аналізу його господарської діяльності не приділяється достатньо уваги в наукових дослідженнях.

Детальне дослідження методики проведення фінансового аналізу на малих підприємствах в умовах діючих форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва дає підстави зробити висновок, що за даними спрощених форм балансу та звіту про фінансові результати можна здійснити аналіз і оцінку фінансових результатів та фінансового стану малого підприємства з позиції різних категорій користувачів, що дозволило розробити модель використання аналітичної інформації для прийняття інформаційно обґрунтованих економічних рішень [2, с. 254].

Аналіз інформаційних потреб різних категорій користувачів у фінансовій та аналітичній інформації свідчить про неоднаковий інформаційний інтерес окремих категорій користувачів в результатах фінансового аналізу за різними напрямками, оскільки їх інформаційні потреби суттєво відрізняються. Для виокремлення найбільш важливих інформаційних потреб проведемо групування показників фінансового аналізу з позиції різних категорій внутрішніх і зовнішніх користувачів (табл. 1).

**Показники фінансового аналізу діяльності малих підприємств
з позиції різних категорій користувачів***

Показники фінансового аналізу	Користувачі аналітичної інформації				
	Власники	Керівники	Структурні підрозділи	Постачальники та покупці	Кредитори та інвестори
Динаміка та структура доходів	+	+	+	-	+
Динаміка та структура витрат	+	+	+	-	-
Формування фінансового результату	+	+	+	-	-
Аналіз впливу окремих факторів на формування прибутку	+	+	+	-	-
Рентабельність капіталу	+	+	+	-	-
Рентабельність продажу	+	+	+	+	-
Рентабельність виробництва	+	+	+	+	+
Фінансова незалежність (залежність)	+	+	+	+	+
Співвідношення власного і позикового капіталу	+	+	-	+	+
Рівень позикового капіталу	+	+	-	+	+
Рівень поточної заборгованості	+	+	+	-	-
Рівень фінансового ризику	+	+	+	+	+
Рівень маневреності власного капіталу	+	+	+	-	-
Платоспроможність (ліквідність) підприємства	+	+	+	+	+

* Джерело: узагальнено автором на основі [2, с. 243]

Аналіз показників фінансового аналізу з позиції різних категорій користувачів (табл. 1) дозволяє виявити коло інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Так, внутрішні користувачі мають більш широкі інформаційні потреби в показниках фінансового аналізу, оскільки вони зацікавлені в аналізі і оцінці всіх напрямів фінансово-господарської діяльності для можливості поточного і стратегічного планування діяльності в умовах конкуренції на ринку. Зовнішні користувачі (постачальники та покупці, кредитори та інвестори) мають більш звужене коло інформаційних потреб для прийняття власних рішень щодо подальшої співпраці з конкретним малим підприємством.

Проведене дослідження сучасного стану методики фінансового аналізу, розробка моделі використання аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень та виявлення найбільш важливої і корисної інформації з позиції різних категорій користувачів дозволяють сформулювати комплексне бачення процесу формування фінансової і аналітичної інформації в системі інформаційного забезпечення управління діяльності малого підприємства. Крім того, запропоновані рекомендації щодо запровадження нової методики формування фінансової інформації та її розкриття в показниках фінансової звітності можуть бути узгоджені з методикою фінансового аналізу та мати практичне впровадження з метою відображення найбільш якісної та корисної фінансової інформації, що стане джерелом більш ефективного аналізу і оцінки фінансового стану і результатів діяльності в умовах покращення якісних характеристик фінансової і аналітичної інформації з позиції її користувачів.

Список використаних джерел:

- 1.Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: ЦУЛ, 2011. – 328 с.
2. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія / Т.А. Гоголь. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. – 384 с.
3. Мельник В. М. Основи економічного аналізу. Навчальний посіб-ник. – К.: Кондор, 2010 – 128 с.
4. Пивоваров М. Г. Аналіз діяльності малих підприємств в Україні та шляхи поліпшення їхньої роботи//Економічні науки. Вісник Запорізького національного університету, №1(4), 2011 – с.47-54
5. Шевчук В.О., Коновалова О.В., Пантелеев В.П. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Нац. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. – 399 с.

Шаймарданова М.М.,
магістр, спеціальність «Облік та оподаткування»,
науковий керівник:
д. е. н., професор Зоріна О.А.,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

Операції, які спричиняють зміну позикового та власного капіталу, є складовими фінансової діяльності підприємств. Результати фінансової діяльності формуються на основі обчислення інших фінансових доходів та фінансових витрат за звітний період. Невирішеними залишаються питання щодо аналізу витрат, які виникають за результатами здійснення суб'єктами господарювання фінансової діяльності.

Теоретичні основи та методичні положення аналізу фінансових витрат досліджено провідними науковцями, зокрема такими, як О. А. Зоріна [1], І. Д. Лазаришина [2, 3], Б. М. Литвин [4], Є. В. Мних [5], І.П. Панчук [6] та інші. Однак ученими не приділялася значна увага дослідженню формування організаційної моделі аналізу фінансових витрат для підприємств, які займаються купівлею-продажем нерухомого майна.

Об'єктна область фінансової діяльності, передбачає використання на практиці аналізу, який І.Д. Лазаришина виділила за характером проведення і охоплення питань [2, с. 191]. Ціллю аналізу у традиційному розумінні, коли фінансова діяльність розглянута у економічній чи фінансовій сферах є оцінка складу і структури майна підприємства, інтенсивності використання капіталу, платоспроможності і фінансової стійкості, ділової активності, прогнозування доходів та грошових потоків та ін.

Характеристику аналізу наведено у праці І.Д. Лазаришиної, де серед 26-ти типових завдань фінансового та управлінського аналізу 21 завдання виконується саме у фінансовому [3, с. 96-97]. Фінансовий аналіз проводиться на основі облікових даних, а також є інформаційним джерелом для складання фінансових планів та прогнозів.

Сучасний підхід до аналізу потребує удосконалення відносно фінансових витрат і повинен враховувати об'єкт, мету, показники, завдання та етапи, які реалізуються при досягненні мети. Зазначене сприяло формуванню організаційної моделі аналізу фінансових витрат, яка може бути адаптована у практичну діяльність компаній, основним видом діяльності яких є купівля-продаж об'єктів нерухомого майна.

На першому етапі аналізу необхідно провести заходи з підготовки аналізу через вибір показників та збору відповідної інформації. Зауважимо, що наведена модель сприяє реалізації системи дій, направлених на оцінку результативності фінансової діяльності. Проте за рішенням менеджерів аналіз може бути дискретним за окремими групами операцій та відповідних інструментів для цього.